

## Notat om udvidelse af §4a i folkeoplysningsloven

### Hvad handler sagen om?

- Københavns Kommunes forvaltning har, efter en aktindsigtsanmodning fra Frihedsbrevet før sommerferien 2025 og de følgende artikler herom samt en [forespørgsel](#) til kulturborgmesteren fra Det Konservative Folkeparti, påbegyndt en undersøgelse af Internationalt Forum København (IF KBH). Formålet er at afklare, om foreningen lever op til kravene under §4a for at modtage tilskud som en Frivillig Folkeoplysende Forening.
- De anklager, som er fremsat mod IF KBH i pressen, omfatter følgende påstande;
  - 1) At *“..foreningen offentligt har udtrykt støtte til Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP)”*.
  - 2) At *“..foreningen skal efter de foreliggende oplysninger bl.a. have promoveret arrangementer, såsom et oplæg i februar 2024 med PFLP-repræsentanten Mariam Abou Daqqa”*.
  - 3) Har *“..solgt merchandise, der direkte eller indirekte støtter PFLP, i sin solidaritetsbutik i Griffenfeldsgade 41 på Nørrebro.”*
- Kultur- og Fritidsforvaltningen har i den forbindelse anmodet IF KBH om svar på en række spørgsmål for at sikre, at foreningen overholder folkeoplysningslovens regler, inklusiv bl.a. afklaring omkring de i Frihedsbrevets artikel nævnte forhold.
- På baggrund af IF KBHs svar vil forvaltningen foretage en vurdering af, om IF KBH *“søger at modarbejde eller underminere demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder i folkeoplysningslovens forstand”*, altså efter §4a i Folkeoplysningsloven.
- IF KBH har svaret på samtlige af forvaltningens spørgsmål, at vi ikke har haft et samarbejde med organisationen PFLP eller ydet støtte til samme.
- På baggrund af bl.a. ovenstående forløb foreslår forvaltningen til Kultur og Fritidsudvalget (den 11. december 2025), *“at forvaltningens arbejde med at udarbejde en drejebog for anvendelsen af folkeoplysningslovens § 4a og 44a fortsættes”* i samarbejde med Civitas Advokater.

### Hvorfor er det problematisk?

- Dette sker i en kontekst, hvor den danske Palæstina-bevægelse i stigende grad bliver mødt af politisk repression. Internationalt Forum København har i mange år været en folkeoplysende forening, der har modtaget tilskud fra Københavns Kommune. At der nu, i lyset af gentagne angreb på både grupper og enkeltpersoner i Palæstina-bevægelsen, igangsættes en særskilt undersøgelse og opbygges en ny kontrolmekanisme, virker som et politisk motiveret forsøg på at anvende §4a til at lukke ned for en aktør i det københavnske byliv, der har spillet en stor rolle for at fremme solidariteten med det palæstinensiske folk.
- Det er vigtigt, at Københavns Kommune står vagt om det grundlæggende demokratiske princip, at loven er lige for alle, og at kommunen ikke skal misbruge sin magt til at undertrykke, begrænse eller sanktionere bestemte politiske grupper, blot fordi deres holdninger ikke deles af siddende politiske interessenter. Vi mener ikke, at kommunen

skal udføre sindelagskontrol over for københavnernes og deres foreninger - heller ikke selvom visse politikere på rådhuset er uenige med borgernes ytringer.

## Hvad er konsekvenserne?

### Indskrænkning af ytringsfrihed

- Vi er bekymrede for, at en udvidet rammefortolkning af §4a, hvor ideologiske tilkendegivelser og ytringer kan vurderes og begrænses af politikere i borgerrepræsentationen eller af forvaltningen vil skabe en farlig præcedens og indebære en alvorlig og betydelig indskrænkning af ytringsfriheden.
- At en sådan rammefortolkning vil indgå i en ny "drejebog" for, hvordan KK fremover skal vurdere foreningers ytringer, handlinger og politiske tilkendegivelser, der kan fratage en forening støtte, risikerer at danne et bekymrende fortilfælde for politisk sindelagskontrol ved brug af folkeoplysningsmidler.
- Det er især problematisk, da det:
  - For det første ikke følger hensigten i forarbejderne for folkeoplysningslovens §4a, som beskriver det at "modarbejde" eller "underminere" demokrati og menneskerettigheder som *"enhver handling, herunder ytringer, der har til formål eller bidrager til at skade, lægge hindringer i vejen eller svække og efterhånden nedbryde grundlaget for **det danske folkestyre**, herunder demokratiforståelse, og de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, som samfundet bygger på, i forhold til den persongruppe, som har berøring med foreningens aktiviteter."* Paragraffen er indtil videre kun blevet brugt til det, der oprindeligt var hensigten - nemlig at udelukke islamistiske foreninger, der vil indføre kalifat i Danmark, fra at modtage folkeoplysningsmidler.
  - Forvaltningen befinder sig her på et område uden klar praksis, da der ikke findes præcedens for, hvordan §4a skal anvendes i bredere forstand i vurderingen af, om en forening anses for at underminere grundlæggende friheds- og menneskerettigheder gennem sit virke eller sin adfærd. Der er derfor en risiko for, at forvaltningen i forsøget på at præcisere lovens anvendelse i udviklingen af en drejebog for §4a kommer til at udvide den politiske ramme for brugen af §4a til også at inkludere ytringer, der ifølge straffeloven er lovlige men som visse politiske partier i borgerrepræsentationen finder uønskede. Det er en glidebane.
  - Vi opfordrer både politikere, forvaltningen og Civitas Advokater, at være nøjsomme i udviklingen af drejebogen således at den ikke indskrænker ytringsfriheden yderligere - og ikke udvider hensigten med §4a.
  - For det andet vil anvendelsen overfor IF KBH specifikt stride imod grundlæggende principper i international lov, der giver palæstinenserne ret til at forsvare sig mod ulovlig besættelse, som følger af international lov<sup>12</sup>. Skulle forvaltningen finde, at IF Kbh overtræder §4a, vil det være et politisk valg med vidtftavnende konsekvenser, idet man vil vurdere at IF KBHs støtte til palæstinenserne eller andre undertrykte folks rettigheder i andre lande er underminerende for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder i Danmark.

<sup>1</sup> <https://law4palestine.org/do-palestinians-have-the-right-to-resist-and-what-are-the-limits-short-article/>

<sup>2</sup>

<https://law4palestine.org/the-palestinian-people-have-the-right-to-resistance-by-all-means-available-at-the-ir-disposal-dr-shahd-hammouri/>

- Det er ifølge både dansk og international lov lovligt at vise solidaritet med internationale kampe mod besættelse - herunder palæstinenserne - så længe der ikke ydes konkret økonomisk eller politisk støtte til ulovlige organisationer. Ligeledes er det ikke ulovligt at sælge eller vise sig offentligt med merchandise, hvis varerne hverken er indkøbt fra eller støtter en ulovlig organisation.
- Det risikerer samtidigt at være en skønsmæssig og uklart defineret vurdering, hvornår en forening skal tage afstand fra bestemte organisationer mhp. ikke at *modarbejde eller underminere demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder*.
- Der bør være en klar skelnen mellem på den ene side offentlige tilkendegivelser, der ligger inden for lovens rammer og på den anden side ulovlig økonomisk eller politisk støtte til specifikke organisationer. Hvis politiske eller ideologiske tilkendegivelser kan vurderes som en underminering af demokrati alene på baggrund af, at visse politisk valgte repræsentanter er uenige i dem, åbner det for en glidebane, hvor myndighederne får hjemmel til at sanktionere politiske holdninger frem for faktiske handlinger. Det vil samtidig skabe uigennemsigtige standarder for sanktionering af offentlige ytringer.
- Københavns Kommune skal ikke kriminalisere unge og frivillige, der engagerer sig aktivt i samfundet. Det er grundlæggende for demokratiet, at borgere har vide rammer for at organisere sig politisk, at kunne ytre sig kritisk og deltage i samfundsdebatten uden risiko for repressalier fra offentlige myndigheder. Udvidelsen af §4a kan risikere at underminere demokratisk deltagelse og skabe unødigt frygt, idet unge der er engageret i den offentlige debat kan blive bekymrede for at blive sanktioneret på et uklart grundlag. Det vil være medvirkende til, at færre tør ytre sig og vil betyde en åndsindskrænkelse af byens offentlighed.